

**ASOCIAȚIA DE
ACTUARIAT DIN MOLDOVA**

**ACTUARIAL
ASSOCIATION OF MOLDOVA**

Aprobat
de Adunarea Generală a Asociației
din 14 aprilie 2011

**STANDARD DE PRACTICĂ
ÎN
ASIGURĂRI DE VIAȚĂ**

1. Dispoziții generale

Acest standard profesional se aplica membrilor ai Asociației de Actuarial din Moldova (în continuare AAM). Acest standard se referă atât la consultanța furnizată pe cale orală cât și la consultanța furnizată în scris. De asemenea se recomandă ca orice consultanță importantă furnizată pe cale orală să fie confirmată și în scris.

Scopul acestui standard este acela de a asigura, pe cât este de posibil, ca toate recomandările furnizate de un Actuar în ceea ce privește produsele de asigurare sau siguranța financiară a unei companii de asigurări de viață să fie stabilite în mod adecvat, să fie precizate clar și complet, să fie corecte și de încredere.

Este posibil să existe și situații sau domenii care nu sunt reflectate în mod direct în acest standard sau Lege, situații în care recomandările actuarului sunt cerute sau ar trebui formulate către conducerea companiei. În aceste circumstanțe, actuarul trebuie să ia în considerare principiile și intențiile generale ale acestui standard precum și prevederile relevante din Codul de Conduita.

Printre scopurile acestui standard se numără și acela de a acorda îndrumare în aplicarea Legii cu privire la asigurări în ceea ce privește exercitarea responsabilităților unui actuar înregistrat. Actuarul trebuie să se supună prevederilor Legii în toate situațiile și de aceea este recomandabil să ceară, în cazul unor neclarități, opinia unui specialist în domeniul juridic.

Modul în care un actuar își exercită responsabilitățile profesionale poate avea un impact semnificativ asupra siguranței financiare a activității de asigurări de viață precum și a reputației profesiei de actuar. Prin urmare, este datorია actuarilor membrii ai Asociației de Actuarial din Moldova să se asigure, în limitele autorităților de care dispun, ca activitatea de asigurări de viață în Republica Moldova este condusă pe baza unor principii financiare robuste.

Obligațiile statutare ale actuarilor înregistrați sunt specificate în articolul 41 al Legii. Aceste obligații sunt:

- a) să certifice anual suficiența rezervelor tehnice;
- b) calculul respectării cerințelor de solvabilitate;
- c) calculul caracterului oportun al activelor ce acoperă rezervele;
- d) calculul marjei de solvabilitate;
- e) concluziile actuale privind rezervele tehnice și matematice;
- f) calcularea primelor de asigurare;
- g) calcularea dividendelor asiguraților, beneficiarilor de servicii de asigurare;
- h) elaborarea tabelor de mortalitate;
- i) elaborarea, certificarea și transmiterea către Comisia Națională a Pietii Financiare raportului actuarial anual;
- j) certificarea tuturor rapoartelor transmise către Comisia Națională a Pietii Financiare conținând informațiile prezentate la punctele (a)-(f) de mai sus.

Actuarii pot de asemenea oferi recomandări angajatorilor sau clienților lor în domenii care nu sunt incluse în lista din paragraful 1.2. de mai sus, precum evaluarea afacerii, capitalul economic, management-ul riscului, reasigurare.

2. Definiții

În cadrul prezentului standard, termenii de mai jos vor fi utilizați cu semnificațiile indicate:

Actuar – un actuar calificat și certificat, conform normativelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, pentru care se aplică prevederile prezentului standard.

Capital – capitalul și profiturile nerepartizate, cu excepția cazului în care se specifică în mod expres o altă semnificație.

Legea - legea cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21.12.2006
cu modificările ulterioare, incluzând normele de aplicare a acestora

3. Principii și recomandări generale

3.1 Recomandări în scris

3.1.1 Recomandările și informațiile în scris efectuate în baza prevederilor Legii trebuie să fie astfel identificate ca să fie clare și explicite.

3.1.2 Actuarul trebuie să se consulte cu conducerea companiei și să depună toate eforturile necesare pentru a înțelege cerințele și situația înainte de a transmite recomandările sale scrise. În acest scop, Actuarul este sfătuit să apeleze la Codul de Conduită pentru mai multe informații.

3.1.3 Actuarul trebuie să includă alături de recomandările sale, motivele acordării acestora precum și condițiile și limitările care se impun, factorii comerciali semnificativi și riscurile financiare la care compania și contractanții sunt expuși. În particular, în cazul în care recomandările se referă la un aspect major sau controversat, Actuarul trebuie să indice și consecințele urmării sau ignorării respectivelor recomandări.
De asemenea, Actuarul va face referință la alte documente pe care s-a bazat în formularea recomandărilor, dacă există.

3.1.4 Actuarul trebuie să considere modalități de a comunica în mod eficace concluziile și recomandările importante ale raportului (de ex, prin includerea unui sumar la începutul raportului).

3.1.5 Actuarul trebuie să se asigure că răspunsul conducerii la recomandări este înregistrat corespunzător împreună cu toate acțiunile recomandate și întreprinse.

3.2 Principii actuariale

3.2.1 În îndeplinirea responsabilităților sale, Actuarul, printre altele:

- a) Trebuie să urmeze cerințele Legii, regulamentelor, Standardelor și a altor documente legale relevante
- b) Trebuie să urmeze Actul Constitutiv al companiei

- c) trebuie sa incerce sa asigure, in limitele rezonabilului, siguranta financiara pe termen lung a activitatilor ce tin de domeniul asigurarilor de viata intreprinse de companie.

3.2.2 Actuarul trebuie sa transmita companiei faptul ca responsabilitatile unui actuar nu pot fi indeplinite in mod corespunzator decat in conditiile in care acesta are la dispozitie informatii adecvate si relevante referitoare la activitatea companiei.

In acest sens, informatiile necesare Actuarului trebuie specificate. Daca acestea nu sunt la dispozitia sa, raportul actuarial si recomandările Actuarului trebuie, dupa caz, sa fie calificat ca limitat ori sa exprime clar imposibilitatea de a formula recomandari.

3.2.3 In conditiile formularii recomandărilor in baza acestui standard, Actuarul trebuie sa considere urmatoarele elemente precum si alte puncte considerate relevante:

- a) Ratele de prima si setul de taxe aferente contractelor de asigurare in vigoare si celor emise in perioada curenta
- b) Natura, conditiile de asigurare, prevederile speciale pentru contractele in vigoare si cele emise in perioada curenta cu referinta speciala la optiunile si garantiile pe care acestea le inglobeaza, precum si la posibilitatea ajustării prevederilor contractuale in baza experientei curente
- c) Investițiile curente, politica de investitii si asteptările legate de investitiile viitoare
- d) Planurile de afaceri, in special estimările legate de volumele de vanzari si costurile aferente
- e) Experienta curenta si asteptările viitoare legate de cheltuieli, taxe, elemente de risc, rate de reziliere
- f) Contracte de reasigurare.

3.2.4 Cu intentia de a proteja din punct de vedere financiar activitatea de asigurari de viata a companiei, Actuarul ar trebui sa considere:

- a) Nivelul capitalului companiei si al capitalului aditional pe care compania poate si doreste sa il imobilizeze pentru desfasurarea activitatii
- b) Nevoia de a mentine un nivel al capitalului in cadrul companiei suficient pentru sustinerea activitatii, corespunzatoare atat administrării contractelor in vigoare cat si volumului de vanzari estimat in planul de afaceri al companiei

3.2.5 Desi Actuarul ar trebui sa ceara sfaturi sau îndrumări de la alte persoane in cazurile stabilite in Codul de Conduita si poate delega o parte din îndatoririle sale cerute de acest standard, el totuși ramane responsabil atat profesional cat si in fata legii.

3.3 Declaratii si Rapoarte

3.3.1 Atunci cand Actuarul enunta in scris recomandările sale conform prevederilor Legii, cu exceptia investigării condițiilor financiare, el nu va trebui sa pregateasca un raport formal complet, dar ar trebui, cel puțin, sa pregateasca o declaratie care sa includa referiri la documente ajutoare relevante. Totusi, actuarul ar trebui sa prezinte suficiente informatii relevante in aceasta etapa pentru a putea realiza un raport formal mai tarziu, daca acesta este necesar.

- 3.3.2 Documentarea și modelarea efectuate pentru formularea recomandărilor trebuie să fie documentate în mod adecvat și conservate pentru referințe viitoare.

3.4 Rapoarte către Comisie

- 3.4.1 Articolul 34 al.5 al Legii impune Actuarul să prezintă explicații la raportul financiar anual, cu privire la metodele folosite la calculul rezervei matematice.
- 3.4.2 De asemenea se atrage atenția Actuarului asupra secțiunii „Dispoziții generale” aflată la începutul acestui standard precum și asupra prevederilor generale privind Codul de conduită.

4. Recomandări pentru produse de asigurare

4.1 Prevederi generale

- 4.1.1 Conform Legii, Actuarul este responsabil pentru calculul primelor de asigurare. Actuarul ar trebui să depună toate eforturile pentru a oferi recomandări suplimentare asiguratorului în ceea ce privește noile produse de asigurare înainte ca acestea să fie lansate. Recomandările trebuie să cuprindă ansamblul condițiilor de asigurare – care cuprind ratele de primă, taxele incluse în produs, calculul valorii de răsкупarare și calculul pretului unităților de fond. Recomandările referitoare la posibile acorduri de reasigurare trebuie să includă consecințele probabile ale acestora pentru asigurator. În afara formulării de recomandări în privința termenilor și condițiilor de asigurare pentru polițele noi, în cazul în care termenii și condițiile de asigurare pot fi modificate și pentru contractele în vigoare, Actuarul trebuie să se asigure că termenii inițiali sunt în continuare adecvați.
- 4.1.2 Referitor la termenul „companie” utilizat în paragrafele anterioare, Actuarul trebuie să stabilească exact cine este destinatarul recomandărilor formulate. De exemplu, recomandările pot fi solicitate de către conducere, un sub-comitet sau o delegație a acestuia, de către directorul general al companiei de asigurări de viață sau de către alți membri ai conducerii executive (care pot avea dreptul de delegare: recomandarea poate fi parte a unei dezvoltări de produs și prin urmare necesită aprobarea tuturor părților interesate din companie). Dacă actuarul consideră că este necesar, în anumite circumstanțe, recomandările pot fi adresate conducerii.
- 4.1.3 Anexa A conține o listă detaliată a situațiilor și aspectelor în care Actuarul ar trebui în mod normal să formuleze recomandări referitoare la termenii și condițiile produselor de asigurare. Această listă nu trebuie considerată ca fiind completă, și pot apărea cazurile specifice companiei.
- ### **4.2 Rate de primă și Taxe**
- 4.2.1 Alături de recomandările legate de ratele de primă și taxele corespunzătoare unui produs, Actuarul trebuie să includă o declarație referitoare la adecvarea acestora în raport cu standardele companiei de stabilire a ratelor de primă, la contribuția la

cheltuielile marginale si la cheltuielile indirecte precum si la capitalul necesar. Aceasta declaratie legata de adecvare nu poate fi facuta in termeni absoluti – este fara indoiala o declaratie probabila deoarece depinde de experienta viitoare legata de mortalitate, morbiditate, rezultatul investitional, sistem de taxare si cheltuieli administrative. Prin urmare ratele de prima si nivelul taxelor vor fi considerate a fi potrivite in baza unor judecati, judecati care trebuie sa se bazeze pe tehnici si principii solide. Este necesar ca acestea sa ia in calcul situatiile complexe ce pot aparea in cadrul derularii contractelor ce contin variate optiuni sau garantii.

- 4.2.2 In particular, pe langa recomandările furnizate de Actuar, dacă ratele de prima sau taxele aferente unui produs sunt considerate a fi inadecvate atunci Actuarul trebuie sa mentioneze clar de ce crede acest lucru precum si consecintele financiare potentiale si probabile rezultate din adoptarea acelor rate de catre companie. Actuarul poate de asemenea sa indice alte actiuni pe care compania le poate lua pentru a contracara riscurile financiare posibile.

4.3 Ipoteze despre experiența viitoare

- 4.3.1 Actuarul trebuie sa fie satisfăcut ca ipotezele referitoare la parametrii semnificativi in ceea ce priveste experienta viitoare sunt stabilite la un nivel adecvat. Actuarul trebuie sa considere experienta recenta a companiei daca aceasta este relevanta precum si informatiile si tendinta de evolutie a indicatorilor relevanti publicati pentru Republica Moldova sau alte tari cu experienta similara. Actuarul poate considera orice alte materiale si informatii care sunt considerate a fi relevante.

- 4.3.2 Datorita dinamicii indicatorilor statistici, tendința de modificare a acestora trebuie considerata. Cu cat durata unui contract este mai mare cu atat sansele ca experienta survenita sa coincida cu setul de ipoteze este mai mica. Prin urmare, stabilirea ipotezelor poate fi problematica, de exemplu:

- a) dificultati specifice pot aparea in aprecierea castigurilor nete investitionale probabile pentru perioadele viitoare
- b) nivelul cheltuielilor este in mod special determinat de nivelul inflatiei precum si de dimensiunile si numarul contractelor de asigurare
- c) imbunatatirea experientei referitoare la nivelul mortalitatii este semnificativa in cazul anuitatilor
- d) ratele de morbiditate sunt influentate atat de conditiile sociale si economice cat si de aspecte de baza legate de sanatate.

- 4.3.3 Asigurarile reprezinta un serviciu comercial si inventivitatea trebuie incurajata. Asumarea unor noi tipuri de riscuri nu ar trebui impiedicata pentru motivul inexistentei unor date istorice relevante. Pentru formularea unui punct de vedere in ceea ce priveste experienta viitoare probabila in aceste situatii, Actuarul trebuie sa considere statistici referitoare la conditii si evenimente similare, statistici care sunt disponibile dar si relevante. Actuarul trebuie sa emita judecati si ipoteze abia dupa un studiu aprofundat. De asemenea, Actuarul trebuie sa prezinte si sa comenteze orice limite aplicabile termenilor si conditiilor unui contract pe masura ce statisticile relevante devin disponibile. Actuarul trebuie sa specifice faptul ca monitorizarea experientei pentru noile riscuri este necesara. Riscurile pot fi reduse in cazul in care

contractele de asigurare ii permit asiguratorului sa modifice primele corespunzatoare politelor in vigoare in lumina experientei curente.

- 4.3.4 Diversele elemente din seturile de ipoteze vor arata nivele diferite de stabilitate in trecut și asteptarile viitoare vor varia in functie de aceasta dar și in functie de alte consideratii. Actuarul trebuie sa considere gradul de incertitudine in formularea ipotezelor si efectele potentiale in cazul in care experienta este adversa. Actuarul va trebui sa aiba in vedere capacitatea companiei de a finanta astfel de efecte. Cu cat dispersia si gradul de incertitudine sunt mai mari, cu atat vor fi mai necesare margini suplimentare de risc si eventual rezerve aditionale.

4.4 Finante

- 4.4.1 In anumite cazuri, precum primii ani dupa emiterea unui contract, valoarea insumata a beneficiilor platite, a cheltuielilor efectuate si a cresterii in rezerva necesara pentru acoperirea obligatiilor viitoare poate depasi nivelul primelor incasate. In aceasta situatie, Actuarul trebuie sa considere:
- a) Valoarea estimata a resurselor financiare necesare
  - b) Capacitatea companiei de a face fata acestor cerinte de capital si sursele posibile de finantare
  - c) Orice restrictii care ar trebui impuse asupra volumului de vanzari viitoare, durata admisa pentru noile contracte, valoarea primei etc.

Teste de adecvabilitate a primelor de asigurare si a taxelor incluse in produsele de asigurare

- 4.4.2 De regula, Actuarul va verifica nivelul adecvat al primelor si al taxelor percepute prin intermediul unor proiectii de profit care vor lua in calcul diverse scenarii posibile de evolutie ale contextului produsului de asigurare; aceste proiectii vor fi consistente cu modelul pe baza caruia vor fi evaluate necesitatile de capital. In realizarea acestor proiectii, Actuarul va trebui să testeze nu doar evolutiile considerate a fi cele mai probabile, dar si scenarii adverse. Desi testul de profit este de regula metoda de analiza utilizata, sunt posibile situatii in care realizarea unui astfel test nu este necesara si in care o alta abordare pentru analiza primelor si a taxelor este potrivita.
- 4.4.3 Pentru a determina daca un anumit nivel al primelor sau al taxelor este adecvat sau nu, Actuarul va trebui sa faca anumite ipoteze referitoare la parametrii inclusi in sectiunea 3.2.3. Pentru stabilirea acestor ipoteze se pot face noi investigatii sau Actuarul poate face referinta la investigatii realizate anterior si care pot fi considerate relevante.
- 4.4.4 Elementele care trebuie luate in calcul in cadrul unui test de profit pot sa varieze in functie de circumstantele particulare ale produsului. In fiecare caz, insa, Actuarul trebuie sa poata justifica restrangerea ariei de cuprindere a testului de profit. De exemplu:
- a. in cazul unui produs nou, in mod normal sunt necesare investigatii detaliate si adresarea tuturor elementelor incluse in lista de la paragraful 3.2.3
  - b. in cazul revizuirii unui produs existent, pentru care un raport al elementelor din paragraful 3.2.3 a fost intocmit recent, s-ar putea sa fie suficienta doar adresarea acelor elemente care fac obiectul revizuirii.

- c. in cazul revizuirii unor rate de prima, revizuire datorata unor schimbari in ipotezele care au stat la baza acelor tarife, s-ar putea sa fie suficienta doar revizuirea acelor elemente influentate de modificarea ipotezelor.

4.5 Alte prevederi ale conditiilor de asigurare

- 4.5.1 Actuarul care acorda consultanta unei companii asupra structurii unui produs de asigurari de viata va trebui sa ia in considerare nu doar nivelul adecvat al primelor si a taxelor, ci si intregul conditii contractuale ale respectivului produs. In afara elementelor enumerate mai jos, compania de asigurare trebuie sa fie constienta de efectul financiar si de riscurile pe care le implica definitiile, garantiile, optiunile - sau orice alt element considerat semnificativ de catre Actuar - incluse in conditiile contractuale. Aceste riscuri pot fi diminuate in cazul in care contractul de asigurare permite Asiguratorului revizuirea conditiilor contractuale in cazul in care experienta respectivului produs este diferita de cea preconizata la momentul elaborarii conditiilor de asigurare initiale.
- 4.5.2 Actuarul ar trebui sa revizuiasca toata documentatia si materialele promotionale aferente produsului de asigurare, precum si toate procedurile administrative cu scopul de a se asigura ca acestea sunt in concordanta cu conditiile contractuale.

4.6 Baza de calcul a valorii de rascumparare

- 4.6.1 Actuarul ar trebui sa faca recomandari cu privire la baza de calcul care sa fie folosita pentru determinarea valorii de rascumparare.
- 4.6.2 Atunci cand propune o baza de calcul a valorii de rascumparare, Actuarul trebuie sa ia in considerare impactul pe care aceasta propunere il va avea asupra solvabilitatii companiei de asigurare. Chiar daca poate fi considerat rezonabil sau inevitabil ca, in anumite cazuri, rezilierea unui contract de asigurare sa produca o pierdere financiara, totusi compania de asigurari trebuie avertizata daca rezilierile ar putea produce pierderi semnificative. In cazul in care baza de calcul a valorii de rascumparare este garantata, Actuarul trebuie sa-si exprime opinia asupra masurii in care aceasta garantie este importanta, precum si asupra posibilelor ei implicatii financiare.
- 4.6.3 In recomandarea unei baze de calcul pentru valoarea de rascumparare, Actuarul trebuie sa ia in calcul ca aceasta trebuie (1) sa fie echitabila pentru toti Contractantii, atat pentru cei care isi rezilieaza, cat si pentru cei care isi continua politele, (2) sa fie posibil de implementat si (3) sa respecte restrictiile legale, normele si standardele in vigoare.

4.7 Pretul unitatii de fond (in cadrul produselor de tip unit-linked)

- 4.7.1 Scopul unui sistem de calcul al pretului unitatii de fond este acela de a determina pretul la care unitatile aferente produselor de asigurare sunt cumarate, respectiv rascumparate. Un sistem de calcul al pretului unitatilor de fond este considerat corect si echitabil daca tranzactiile in unitati de fond sunt realizate la un pret astfel incat unitatile noi, cele aflate deja in cadrul fondului si cele care sunt rascumparate sunt tratate echitabil si in concordanta cu conditiile de asigurare. De exemplu, pretul unei unitati de fond inaintea si dupa realizarea unei tranzactii ar trebui in mod normal sa

fie acelasi. In analiza unei propuneri pentru un astfel de sistem, Actuarul trebuie sa faca observatii cu privire la masura in care scopul precizat anterior este atins.

- 4.7.2 Actuarul trebuie sa-si exprime opinia in legatura cu orice potential impact financiar. De exemplu, in cazul in care este propusa utilizarea pretului curent in procesarea tranzactiilor, Actuarul trebuie sa evidentieze ca, in aceasta situatie, este imperios necesar ca Asiguratorul sa aiba posibilitatea recalcularii rapide a pretului (mai ales in situatia unei piete aflate in cadere). De asemenea, trebuie analizate orice posibile probleme in privinta echitabilitatii dintre politele noi, cele aflate in vigoare si cele care inceteaza (indiferent de cauza care a dus la incetarea lor).
- 4.7.3 Actuarul trebuie sa analizeze felul in care s-a ținut cont, in cadrul produsului de asigurare, de taxele pe venit si pe venitul din investitii, costurile aferente cumpararii-vanzarii de tranzactiilor cu unitati, precum si orice alt element de acest gen considerat important.

4.8 Reasigurarea

- 4.8.1 In cazul in care aceasta este necesara, Actuarul ar trebui sa furnizeze recomandari in privința contractelor de reasigurare.
- 4.8.2 Principalele motive ale reasigurarii sunt:
- a) sa protejeze solvabilitatea pe termen scurt a companiei
  - b) sa ofere protectie in fata unei probabilitati semnificative de a avea fluctuatii mari in profitul destinat contractantilor sau actionarilor si
  - c) sa ajute compania in finantarea politelor noi.
- 4.8.3 Atunci cand analizeaza contractele de reasigurare, Actuarul trebuie sa considere elementele enumerate in paragraful 3.2.3 precum si impactul financiar al propunerii de reasigurare si al limitelor de retinere.

4.9 Comisioane

- 4.9.1 Actuarul cand face recomandari in legatura cu conditiile unui produs de asigurare, el va trebui sa ia in considerare toate cheltuielile implicate, dar o atentie deosebita ar putea fi necesara pentru sistemul de comisioane. Actuarul ar trebui sa furnizeze recomandari in privinta riscurilor financiare pe care acest sistem le implica, precum si in privinta masurii in care sistemul de comisioane propus in cadrul unui produs este adecvat (incluzand in analiza si specificarea nivelului maxim de comisioane care a fost considerat la momentul calcului primelor de asigurare pentru respectivul produs).
- 4.9.2 Actuarul trebuie sa ia in considerare si problema recuperarii cheltuielilor facute de Asigurator cu comisionul in cazul politelor care inceteaza inainte de maturitate. In acest sens, daca este cazul, Actuarul trebuie sa specifice riscurile asociate unei rate semnificative de reziliere a politelor inainte de maturitate si, prin urmare, eventualitatea de a nu putea recupera comisionul in modul anticipat.

5. Investigații asupra condiției financiare

5.1 Principii generale

- 5.1.1 Urmatoarele paragrafe stabilesc acele subiecte pe care Asociația considera ca Actuarul va trebui să le abordeze atunci când examinează și realizează rapoarte referitoare la situația financiară a unei companii de asigurare. Cerințele enumerate aici le pot depăși pe cele precizate în legislație.
- 5.1.2 Articolul 37, al. 1 litera (c) al Legii solicită ca Actuarul să elaboreze și prezinte la Comisia Națională a Pietei Financiare un raport anual.
- 5.1.3 Actuarul nu este dator să determine doar evoluția marjei de solvabilitate pentru anul trecut și valoarea acesteia la data curentă, dar și să analizeze capacitatea companiei de a-și menține solvabilitatea și nivelul acceptabil de capital, precum și de a avea o abordare echitabilă pentru contractanți și acționari. Actuarul va trebui să considere poziția companiei atât pe termen scurt cât și pe termen lung, precum și să decida dacă sunt necesare teste de sensibilitate.
- 5.1.4 Investigațiile Actuarului se vor baza pe ipoteza continuării activității companiei de asigurare, dar trebuie analizat și scenariul în care firma de asigurări încetează să mai emită polițe noi.
- a. În mod special, Actuarul va trebui să analizeze obligațiile Asiguratorului, activele corespunzătoare acestor obligații precum și relația dintre ele.
  - b. Actuarul va trebui să analizeze posibilitatea insolvenței atât datorită factorilor aflați sub controlul Asiguratorului, cât și datorită factorilor care nu pot fi controlați de către acesta.
  - c. În cazul în care este necesar, Actuarul poate face recomandări asupra strategiei de urmat.
- 5.1.5 Raportul asupra condiției financiare nu este decât unul din rapoartele (actuariale sau nu) pregătite în cursul anului pentru informarea managementului companiei. Din acest motiv, acest raport reprezintă o oportunitate importantă de a sintetiza toate investigațiile importante precum și implicațiile acestora și de a prezenta conducerii executive a companiei o imagine sintetică.
- 5.1.6 Actuarul va trebui să discearnă asupra nivelului de detaliu cu care vor fi incluse în acest raport recomandările făcute în timpul anului pentru care este realizat raportul. Un sumar al acestor recomandări precum și al rezultatelor lor va fi inclus în raport. În realizarea analizei situației financiare și a raportului asupra acesteia, Actuarul va trebui să decida asupra gradului de detaliu al elementelor incluse în raportare în funcție de importanța pe care informația o are la nivelul companiei.
- 5.1.7 Anexa B include o listă detaliată a elementelor pe care Actuarul va trebui de regulă să le ia în considerare în realizarea acestui raport, dar această listă nu trebuie considerată a fi exhaustivă, ci va trebui considerat contextul concret al companiei pentru care este realizat raportul.

5.2 Analiza cheltuielilor

- 5.2.1 Actuarul trebuie sa identifice si sa isi exprime opinia in legatura cu dinamica sau abaterile considerate semnificative intervenite in elementele de cheltuieii. Raportul ar trebui de asemenea sa includa observatii asupra pasilor propusi pentru a fi urmati de catre compania de asigurari cu scopul de a "administra" abaterile adverse.
- 5.2.2 Experienta actuala ar trebui sa fie comparata si analizata in raport cu prognozele incluse in precedenta raportare si a ipotezelor care au stat la baza determinarii primelor de asigurare.

5.3 Date

- 5.3.1 Actuarul trebuie sa descrie verificarile efectuate si masurile luate in scopul asigurarii acuratetii datelor implicate in investigatie.
- 5.3.2 Actuarul trebuie sa specifice daca exista operatii sau sisteme in cadrul companiei care ar putea afecta acuratetea datelor. Acolo unde este necesar, riscurile implicate de lipsa de acuratete a datelor trebuie cuantificate si se vor constitui rezerve suplimentare corespunzatoare acoperirii acestor riscuri.

5.4 Active

- 5.4.1 Sub rezerva legii, responsabilitatea politicii de investitii revine consiliului de administratie al companiei. Cu toate acestea, Actuarul trebuie sa decida daca, in opinia sa, politica de investitii este, sau ar putea deveni, nepotrivita pentru natura si durata obligatiilor companiei. In raportul catre consiliul de administratie Actuarul ar trebui sa recomande eventualele restrictii ale politicii de investitii pe care el le considera necesare pentru a proteja contractantii.
- 5.4.2 Situatiia financiara a unei companii de asigurari de viata depinde fundamental de relatia intre natura si durata activelor si a obligatiilor corespunzatoare. Atunci cand analizeaza aceasta relatie Actuarul trebuie sa identifice si sa raporteze consecintele financiare ale:
- nepotrivirilor (in termen de natura si durata) intre active si obligatii
  - garantiilor si optiunilor (inclusiv rascumpararea) aferente politelor, precum si al efectului probabil al exercitarii acestor optiuni asupra companiei
  - gradul de lichiditate al activelor in situatiile in care vanzarea acestora va fi necesara pentru a acoperi obligatiile politelor (mai ales pentru obligatiile rezultate in urma exercitarii unei optiuni sau garantii)
  - eventualelor riscuri de credit asumate de catre companie
  - detinerilor de instrumente derivate

Avand in vedere si natura obligatiilor, Actuarul va trebui sa raporteze si sa-si exprime opinia cu privire la:

- activele care nu sunt admise sa acopere obligatiile
- structura activelor in functie de sectorul de activitate pentru fiecare fond prevazut in legislatie (statutar)
- structura activelor in functie de nivelul securitatii acestora

Rezervele care sa acopere riscurile prevazute mai sus vor fi constituite respectand Standardele si legislatia in vigoare.

5.4.3 Actuarul trebuie sa analizeze metodele de evaluare a activelor in bilantul companiei, precum si in ce masura aceste valori au fost adecvate scopului investigatiei. Actuarul va trebui sa comenteze asupra oricaror modificari semnificative in metoda de evaluare a activelor. In cazul in care Actuarul considera ca valorile activelor incluse in bilant nu sunt, dintr-un motiv sau altul, acceptabile, va trebui sa isi justifice opinia si daca este necesar se vor constitui rezerve corespunzatoare.

5.5 Capitalizarea

5.5.1 In cazul in care proiectiile actuariale (care cuprind si planificarea referitoare la politele care urmeaza a fi emise) arata ca exista posibilitatea ca nivelul capitalului sa fie insuficient pentru continuarea activitatii in conditiile unor scenarii adverse (sau in cazul in care o astfel de deficienta exista deja), Actuarul va trebui sa isi exprime opinia cu privire la:

- a) cauzele care determina aceasta deficienta
- b) propunerile pentru actiuni care sa elimine aceasta deficienta precum si efectele probabile ale acestor actiuni.

5.6 Obligatiile

5.6.1 Actuarul trebuie sa evalueze obligatiile companiei de asigurari respectand standardele, normele si legislatia in vigoare.

5.6.2 Actuarul va trebui sa stabileasca provizioane suplimentare astfel incat rezervele sa fie suficiente in cazul unor evolutii adverse ale unor riscuri care nu sunt incluse in evaluarea rezervelor specificate in normele legale. Pentru fiecare din aceste riscuri Actuarul trebuie:

- a) sa descrie riscul pentru care se constituie provizionul precum si sa justifice necesitatea acestui provizion
- b) sa descrie modul in care a fost determinat provizionul
- c) sa identifice in ce categorie (din punct de vedere al raportarii financiare) se va incadra acest provizion

Aceste prevederi nu impiedica Actuarul sa constituie rezerve specifice suplimentare celor stabilite prin lege.

5.7 Ratele de prima si taxele incluse in produsele de asigurare

5.7.1 Actuarul trebuie sa isi exprime opinia in legatura cu posibilitatea ca primele sau taxele sa fie sau sa devina insuficiente (in cazul in care este recomandata o revizuire a nivelului primelor, aceasta revizuire nu va fi inclusa in raportarea financiara).

5.7.2 In aceasta privinta Actuarul va trebui sa abordeze toate punctele specificate in Art 41 al Legii si de asemenea va trebui sa se pronunte daca sistemul de comisioane este, sau ar putea deveni, imposibil de sustinut de primele si taxele curente.

5.8 Reasigurarea

- 5.8.1 Actuarul trebuie sa examineze si realizeze rapoarte cu privire la contractele de reasigurare ale Asiguratorului, indiferent daca natura acestor contracte este una de limitare a expunerii la risc sau de asistare a Asiguratorului in finantarea activitatii sale.
- 5.8.2 Actuarul va trebui sa descrie in termeni generali contractele de reasigurare in vigoare, scopul acestora si va trebuie sa isi exprime opinia cu privire la adecvabilitatea si eficienta lor, precum si a felului in care acestea sunt administrate. Descrierea va trebui sa includa identitatea reasiguratorului, natura acoperirii si circumstantele (daca acestea exista) in care reasiguratorul poate rezilia contractul de reasigurare cu efecte pentru portofoliul aflat in vigoare.
- 5.8.3 Actuarul va trebui sa se pronunte daca, in opinia sa, unul din contractele de reasigurare este sau ar putea deveni nepotrivit pentru Asigurator.

5.9 Riscuri operationale

5.9.1 Actuarul va trebui sa considere, in contextul particular al companiei pe care o analizeaza, daca este necesar sa isi exprime opinia cu privire la riscurile operationale sau legale mai largi cu care se confrunta compania (cum ar fi frauda sau nerespectarea normelor) si care ar putea afecta securitatea financiara a contractantilor precum si cu privire la modul in care compania administreaza aceste riscuri.

5.10 Ipotezele aferente portofoliului de polite noi

- 5.10.1 Actuarul va trebui sa se informeze care sunt scopurile planului de afaceri al companiei, precum si a ipotezelor legate de contracte nou emise care au stat la baza acestui plan.
- 5.10.2 Actuarul va trebui sa isi exprime opinia daca, in scopul respectarii standardelor actuariale, aceste ipoteze ar trebui modificate.

Anexa A

Elemente abordate in recomandarile legate de produsele de asigurare

- 1. Informatii generale**
  - 1.1 Data raportului
  - 1.2 Clasa si categoria de produs
  - 1.3 Descrierea prevederilor contractuale
- 2. Ipoteze**
  - 2.1 Riscuri asigurate in functie de varsta, sex, durata, statut fumator/nefumator
    - a) Mortalitate
    - b) Morbiditate
    - c) Invaliditate
    - d) Traume / boli grave
    - e) Accident
    - f) Somaj
  - 2.2 Castiguri din investitii
    - a) Natura activelor
    - b) dupa durata anticipata
    - c) Venituri
    - d) Capital
    - e) Taxe
  - 2.3 Cheltuieli
    - a) Comisioane maxime, reduceri si alte beneficii de platit
    - b) Alocarea cheltuielilor
    - c) In functie de dimensiunile politei
    - d) dupa durata anticipata
    - e) Inflatie
  - 2.4 Incetarea contractului
    - a) Rate de reziliere si rate forfetare
    - b) Valori de rascumparare
    - c) Rascumpartari partiale pentru contractele cu componenta investitionala
    - d) Rate de persistenta pentru contracte cu prime esalonate, perioade de asteptare
  - 2.5 Marketing
    - a) Volum de vanzari
    - b) Distributie
    - c) Marimea politelor
    - d) Constrangeri
  - 2.6 Alocarea si Distribuirea profiturilor
    - a) Strategia companiei

b) Rezerve statutare

3. Profit si Marje de siguranta

3.1 Etaloane folosite in analiza profitului si a solvabilitatii

3.2 Margini de risc

4. Termeni si conditii contractuale

4.1 Optiuni si garantii

a) Posibile riscuri viitoare

b) Perioada de aplicare

4.2 Varsta minima si maxima la emiterea contractului

4.3 Varste maxime admise pentru acoperirea riscului si limite de durata

5. Finantare

5.1 Volum si incidenta

5.2 Capacitatea companiei de finantare din urmatoarele surse:

a) Profituri nerepartizate

b) Capital aditional

c) Altele

5.3 Constrangeri de marketing

6. Adecvare

6.1 Teste

6.2 Limite pentru confirmarea adecvabilitatii

a) Volume minime viabile

b) Dimensiuni medii ale contractului

c) Cheltuieli efective

7. Taxe

7.1 Pe profit

7.2 Pe capital

7.3 Cheltuieli deductibile

7.4 Alte elemente

8. Mecanismul de calcul al pretului unitatilor de fond

9. Reasigurare

10. Vandabilitate

10.1 Comparatie cu concurenta

11. Sisteme de administrare

12.   Anexe

- 12.1   Documente aferente contractului
- 12.2   Materiale promotionale
- 12.3   Ilustrari ale beneficiilor
- 12.4   Prezentarea beneficiilor
- 12.5   Tehnici de vanzare

Anexa B

Forma pentru raportarea asupra situatiei financiare

1. Elemente de identificare

- 1.1 Numele companiei
- 1.2 Data realizarii investigarii
- 1.3 Numele Actuarului
- 1.4 Relatia Actuarului cu compania de asigurari
- 1.5 Data raportului
- 1.6 Precedentul raport – numele Actuarului, data raportului

2. Observatii generale asupra naturii produselor de asigurare

- 2.1 Structura companiei de asigurari
- 2.2 Tarile si monedele in care compania opereaza
- 2.3 Principalele linii de business pentru activitatea de asigurari de viata
- 2.4 Riscuri subscrise, altele decat asigurarile de viata
- 2.5 Metode de marketing utilizate

3. Garantiile incluse in contractele de asigurare

- 3.1 Prime
- 3.2 Taxe
- 3.3 Sume asigurate si participari la profit
- 3.4 Valori de rascumparare
- 3.5 Optiuni
- 3.6 Altele

4. Contracte de reasigurare

- 4.1 Descriere
- 4.2 Adecvare

5. Experienta efectiva a produselor de asigurare fata de cea preconizata

- 5.1 Mortalitate
- 5.2 Morbidity
- 5.3 Venituri din investitii
- 5.4 Cheltuieli
  - a) Initiale
  - b) Altele
  - c) Inflatia
- 5.5 Incetarea politelor
  - a) Rezilieri
  - b) Rascumparari partiale
  - c) Transferuri
  - d) Anulari

e) Polite scutite de plata primelor

5.6 Structura portofoliului

6. Sistemul informatic

6.1 Sistemele de procesare a politelor

6.2 Sistemul de calcul al pretului unitatii de fond

6.3 Procesarea daunelor

6.4 Procesarea reasigurarii

7. Active

7.1. Veridicitatea datelor

7.2 Rezumatul activelor pe categorii

7.3 Instrumente derivate

7.4 Istoricul veniturilor din investitii

7.5 Durata

7.6 Adecvabilitatea in raport cu obligatiile corespunzatoare

7.7 Valoare

7.8 Taxe

7.9 Metode de evaluare a activelor

7.10 Riscul de credit si riscul implicat de nepotrivirea in raport cu obligatile

7.11 Admisibilitatea activelor pentru solvabilitate

7.12 Alte declaratii/comentarii solicitate de legislatia in vigoare

8. Politica de investitii

8.1 Politica prezenta si tendintele viitoare

8.2 Impactul asupra veniturilor viitoare

8.3 Adecvabilitatea fata de obligatiile curente si viitoare

8.4 Alte declaratii/comentarii solicitate de legislatia in vigoare

9. Nivelul primelor si taxelor incluse in produsele de asigurare

9.1 Polite in vigoare

9.2 Polite noi

9.3 Practici si standarde de subscriere

10. Evaluarea obligatiilor

10.1 Veridicitatea datelor

10.2 Metode si ipoteze

a) Descriere generala

b) Detalii asupra modificarilor intervenite de la ultima evaluare

c) Cauzele modificarilor

d) Evaluarea cantitativa a impactului modificarilor

e) Adecvabilitate si implicatii

f) Respectarea standardelor statutare si profesionale

- 10.3 Detaliile si scopul rezervelor suplimentare
- 10.4 Rezumatul rezultatelor
- 10.5 Analiza modificarilor in nivelul rezervelor
- 10.6 Declaratii si informatii solicitate de lege

11. Rezultatul operational

- 11.1 Descrierea bazelor contabile utilizate
- 11.2 Analiza miscarilor in contextul fiecărei baze contabile utilizate
- 11.3 Dinamica

12. Solvabilitatea si nivelul adecvat de capital

- 12.1 Niveluri curente
- 12.2 Analiza miscarilor
- 12.3 Nivele in timpul anului precedent
- 12.4 Necesitati viitoare de capital
- 12.5 Rezultatele analizei unor eventuale proiectii suplimentare
- 12.6 Surse viitoare de capital
- 12.7 Cerintele legale de notificare

13. Profituri nedistribuite

- 13.1 Alocare
- 13.2 Disponibilitatea catre distribuire
  - a) Contractanti
  - b) Actionari
- 13.3 Distribuire
  - a) Echitabilitate
  - b) Metode
  - c) Nivele
- 13.4 Transferuri
  - a) Fonduri statutare
  - b) Subdiviziuni ale fondurilor
  - c) Rezerve
- 13.5 Fonduri nealocate
- 13.6 Perspective
  - a) Pentru contractanti
  - b) Pentru actionari